

 Svenska Institutet för Standarder		1 (3)
	Datum	Er referens/diarienummer
	2025-05-26	Fi2025/00457
Avsändarens kontaktperson	Mottagare	
Patric Ridell, patric.ridell@sis.se	Finansdepartementet	

Svar på remiss: AI-kommissionens färdplan för Sverige

Svenska institutet för standarder, SIS, tackar för möjligheten att lämna synpunkter.

SIS yttrar sig i frågor som rör standardisering och hänvisning till standarder och tekniska specifikationer, genom SIS roll som nationellt standardiseringsorgan.

I vår bedömning av remissen har vi ett standardiseringsperspektiv med fokus på Artificiell Intelligens (AI). Vi delar slutbetänkandets bedömning att AI-utvecklingen har tydliga geopolitiska dimensioner och att Sverige behöver agera proaktivt inom EU och i andra internationella sammanhang. Ett område där detta är särskilt relevant är standardisering, som utgör en grundpelare för att säkerställa att AI-utvecklingen sker på ett konkurrenskraftigt, säkert och etiskt sätt. Under utvecklandet av färdplanen har SIS inte varit delaktiga, däremot önskar vi att bidra framåt.

Standardiseringsarbete, inom AI, på internationell nivå (ISO) startades 2017 och arbetet har sedan dess inkluderat utveckling av metoder för implementering, testning och styrning av konkurrenskraftig, etisk och säker AI. Standarderna sträcker sig från en hög organisatorisk nivå, med processer och ramverk för effektiv styrning, ner till teknisk nivå för att exempelvis hantera oönskad snedvridning eller säkerställa datakvalitet. I slutet av 2023 publicerades den första internationella ledningssystemstandarden för AI, ISO/IEC 42001. Standarden möjliggör säker och etisk utveckling och användning av AI, samtidigt som den ger riktlinjer för riskhantering och effektivisering av interna processer.

Även inom Europa (CEN/Cenelec) pågår AI-standardisering sedan 2021. I synnerhet pågår ett omfattande arbete med standarder med direkt bäring på EU:s AI-förordning. Standarderna som utvecklas är officiella verktyg som organisationer kan använda för att påvisa lagefterlevnad, genom den presumtion om överensstämmelse som gäller mellan standarden och AI-förordningen. Specifikt gäller det krav på högrisksystem som kommer operationaliseras genom harmoniserade europeiska standarder (AI-förordningen, Artikel 40).

För att säkerställa robusta och inkluderande standarder krävs det att vi har deltagande representanter från både offentlig och privat sektor likväl som från akademi och civilsamhället. Utifrån ett svenskt konkurrenskraftsperspektiv är det viktigt att svenska organisationer är med och formar kraven och inte bara är tillämpare av dem. Risker om svenska aktörer inte deltar i internationella och europeiska standardiseringsarbeten är förlorad konkurrenskraft, begränsad påverkan, ökade kostnader på sikt, minskad tillgång till marknader och förlorad expertis och nätverk.

Pågående standardisering med direkt koppling till de aktuella frågorna sker på internationell nivå inom ISO/IEC Joint Technical Committee 1, Sub Committee 42 Artificial Intelligence, samt på

européisk nivå inom CEN/Cenelec Joint Technical Committee 21 Artificial Intelligence. Sverige är, genom SIS teknisk kommitté (TK) 421 Artificiell Intelligens, delaktig i detta arbete. SIS välkomnar svenska organisationer att delta i arbetet. Framför allt ser vi ett behov av att fler svenska myndigheter engagerar sig i arbetet. Dessutom är det av yttersta vikt att myndigheter med koppling till AI-förordningen, så som tillsynsmyndigheter, deltar. Standarder kan användas av upphandlande myndigheter som ett strategiskt verktyg för kravställning.

I slutbetänkandet skrivs *”AI-kommissionen föreslår att regeringen överväger att ge någon eller några myndigheter i uppdrag att ta fram sektorsspecifika standarder för modern datahantering.”* Vi välkomnar förslaget om att utveckla nya standarder för modern datahantering. SIS är den svenska plattformen för denna standardisering. Vi ser att SIS kan bidra med en tydlig och strukturerad roll här och välkomnar relevanta myndigheter att ta kontakt med oss inför att ett sådant arbete ska startas. Det är viktigt att sektorspecifika standarder kopplas till de horisontella standarder som berör alla sektorer som använder AI, exempelvis den internationella standarden ISO/IEC 5259 *Data quality for analytics and machine learning* (del 1 till 5), samt det påbörjade europeiska arbetet med standarden *Quality and governance of datasets in AI*.

Det är också viktigt att understryka att standarder som tas fram på europeisk nivå har företräde, vilket innebär att vi i Sverige inte själva kan utveckla nationella standarder som överlappar dessa. SIS har en central roll och kan som Sveriges representant i europeiska (CEN) och internationella (ISO) standardiseringen tillvarata svenska intressen och säkerställa att nya standarder harmoniseras med befintliga svenska initiativ.

”Målbilden inkluderar därför en stark samverkan mellan privat och offentlig sektor, akademi och näringsliv, som tillsammans driver innovation och stärker svensk konkurrenskraft.” AI-standardisering och SIS är en viktig pusselbit i Sveriges ekosystem runt AI. SIS plattform för standardisering möjliggör just detta samspel mellan aktörer från både privat och offentlig sektor för ett konkurrenskraftigt och innovativt Sverige. Även representanter från civilsamhället ges möjligheten att medverka för att skydda konsumenter, arbetstagare och mänskliga rättigheter.

”AI-kommissionen föreslår att ett svenskt institut för AI-säkerhet ska etableras.” Skulle ett svenskt institut för AI-säkerhet etableras ser SIS fram emot att samarbeta med nämnda institut för att säkerställa att kompetensen införs i internationella/europeisk/nationella standarder.

Det finns många skäl för de nordiska länderna att fördjupa sitt samarbete på AI-området. Det gäller inte minst i arbetet med att utforma internationella regler och standarder för AI, ett område under snabb utveckling. Med tanke på våra många gemensamma drag, till exempel en stark demokratisk tradition och värderingsburna samhällssystem, skulle ett mer samordnat nordiskt agerande öka våra chanser att påverka arbetet i en riktning mot innovativ, säker och etisk användning av AI.

Vi välkomnar förslaget om ett mer samordnat agerande i internationella förhandlingar om AI-reglering. Det finns redan ett pågående samarbete med de andra nordiska standardiseringsorganisationerna för att öka möjligheten till nordiskt inflytande på internationell och europeisk AI-standardisering mot säker och etisk användning och utveckling av AI. Inom ramen för detta samarbete, tillsammans med det danska ledarskapet i den europeiska AI-kommittén (CEN/Cenelec JTC 21), finns goda möjligheter att öka svensk och nordisk påverkan.

Med vänlig hälsning

Annika Andreassen, VD
Svenska institutet för standarder

SIS är en ideell förening och ett svenskt standardiseringsorgan. SIS är utsedd av regeringen att representera Sverige i ISO och CEN.

SIS projektleder det svenska arbetet med att ta fram standarder och tillhandahåller och förvaltar standarder i Sverige. Vi finansierar vår verksamhet genom främst deltagaravgifter och försäljning av standarder.

SIS verkar för svenskt inflytande i internationell standardisering inom ISO och CEN, och för att standarder sprids och används i Sverige.

Hos SIS kan aktörer inom näringsliv, akademi, offentlig sektor och frivilligorganisationer ta initiativ till och utveckla standarder som främjar en god samhällsutveckling.

Vid certifiering, validering och verifiering blir användning av standarder en del av den internationella kvalitetsinfrastrukturen som bl.a. sker genom de officiella ackrediteringsorganen, exempelvis Swedac i Sverige.

Standardiseringskommittéer som drivs gemensamt mellan ISO respektive CEN och de internationella organisationerna för elektroteknisk standardisering IEC respektive Cenelec bevakas av både SIS och SEK Svensk Elstandard som är utsedd av regeringen att ansvara för all standardisering inom det elektrotekniska området i Sverige och är svensk nationalkommitté inom IEC och Cenelec.